

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/4 2018 s. 2767-2787, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ GENEL YETERLİKLERİNE SAHİP OLMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*

Emin Tamer YENEN**

Hasan Hüseyin KILINÇ***

Geliş Tarihi: Ağustos, 2018

Kabul Tarihi: Kasım, 2018

Öz

Çalışmada ilkökul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2017 yılında yayımlanmış olan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine sahip olma düzeylerinin, kendi görüşleri doğrultusunda belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Nevşehir il merkezindeki ilkökul ve ortaokullarda görev yapmakta olan ve uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 271 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünün 2017 yılında yayınladığı Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinden yararlanılarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Cinsiyet ve mezun olunan fakülte türü değişkenlerine ilişkin karşılaştırmada normallik testi yapılmış, dağılımın normal olduğu görülerek bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Kıdem ve branş değişkenlerine ilişkin yapılan karşılaştırmalarda da yine normal dağılıma uygunluk testi yapılmış, dağılımın normal olduğu görülerek tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin mesleki bilgi yeterliği boyutunda kendilerini yüksek düzeyde, mesleki beceri, tutum ve değerler boyutlarında çok yüksek düzeyde yeterli gördükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, öğretmenlik mesleği, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri.

INVESTIGATING TEACHERS' GENERAL COMPETENCY LEVELS OF TEACHING PROFESSION

Abstract

In the study it is aimed to determine teachers', who work in primary and secondary schools, level of having the General Competencies of Teaching Profession published by the Ministry of National Education in 2017 in accordance with their own opinions. 271 teachers who served in primary and secondary schools in Nevşehir province center in 2017-2018 educational year and selected by appropriate sampling method created the sampling group of

* Bu çalışma Uluslararası İnsan Bilimleri Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur, 7-9 Nisan 2018, Antalya.

** Arş. Gör. Dr.; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, emintameryenen@nevsehir.edu.tr.

*** Doç. Dr.; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, hkkilinc@nevsehir.edu.tr.

the study. The data of the research were collected through the questionnaire developed by the researchers by utilizing the General Competency of Teaching Profession published by the Ministry of National Education General Directorate of Teacher Training and Education in 2017. The normality test was used to compare the gender and graduated faculty type variables, and the Independent groups t-test was used to determine that the distribution was normal. In the comparisons of the seniority and branch variables one-way analysis of variance was applied by searching that distribution was normal. As a result of the research, it has been determined that the teachers see themselves at a high level level in terms of occupational knowledge adequacy, at a very high level in dimensions of professional skills, attitude and values

Keywords: Teacher, teaching profession, general competencies of teaching profession.

1. Giriş

21. yüzyılda ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ve beraberinde yaşanan toplumsal değişimler, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de eğitim sistemlerinin bilgi çağının yenilenen şartlarına uyum sağlamasını gerekli kılmakta ve bireylerin sahip olması gereken nitelikleri değişime uğratmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde yaşanan bu hızlı gelişmeler, çözüm odaklı, etkili iletişim kurabilen, araştıran, sorgulama ve eleştirel düşünebilme yetisine sahip bireylerin yetiştirilmesini zorunlu hâle getirmektedir.

Toplumsal dönüşümlerin gerçekleşmesinde şüphesiz eğitime birçok rol düşmektedir. Eğitim, günümüzün değer ve normlarını yeni nesillere aşılıyarak sosyal bir ortam oluşturmakta, kişisel becerilerin ortaya çıkarılmasını ve geliştirilmesini, bireylerin kişilik kazanmasını ve yaşamını idame ettirebilmesini, toplumsal hayata adapte olabildiğini ve bireylerin gereksinim duyduğu bilgi, beceri ve davranışlar ile meslek sahibi olmalarını sağlamaktadır (MEB, 2017). Eğitim sistemlerinin bu görevleri etkili bir şekilde yerine getirebilmesi, sistemin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlerin nitelikleriyle doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla bir eğitim sistemindeki istenilen çıktılara ulaşabilmek için, öncelikle öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine önem verilmelidir.

Günümüz eğitim reformlarının karmaşık ve giderek artan taleplerini karşılamak için, öğretmenlerin birtakım beceri ve yeterliklere sahip olması beklenmektedir. Eğitim kurumlarında kaliteli bir eğitim verilebilmesi ve öğrencilerin başarıya erişebilmesi için öğretmen niteliklerinin ve yeterliklerinin yüksek olması gereklidir (Köksal, 2008). Diğer bir ifadeyle, öğretmenin niteliği ne kadar yüksek ise, eğitim ve öğretimdeki başarısı da o denli yüksektir (Darling-Hammond, 2006; Karacaoğlu 2008). Ancak öğretmenlerin istenilen düzeyde niteliklere sahip olması bir takım kriterlere dayalıdır. Bu kriterlerin belirlenmesini sağlayan yollardan biri de öğretmen yeterlikleridir (Seferoğlu, 2004).

Yeterlik kavramı en temel anlamda, bir işin sorumluluğunu üstlenebilmek ve söz konusu işi layıkıyla yerine getirebilmek için kişide var olması beklenen mesleki bilgi, beceri ve tutum gibi özelliklerdir (Yeşilyurt, 2011). Yeterlik kavramını oluşturan bilgi, beceri, tutum ve motivasyona dayalı özellikler doğuştan gelen şeyler değil, öğrenilebilir ve öğretilenir olgulardır (Kunter *vd.*, 2013). Aynı zamanda gözlemlenebilir ve ölçülebilirdir (Cherairia, 2017). Bu yaklaşıma göre bir öğretmenin yeterlikleri anlaşılabilir ya da ölçülebilir nitelikte olmalıdır.

Öğretmen yeterlikleri, yeterlik tanımının ışığı altına öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar” olarak açıklanmaktadır (MEB, 2017). Ancak öğretmen yeterlikleri salt bilgi ve beceriden daha fazlasını ifade etmektedir. Belirli bir bağlamdaki, davranış ve tutum gibi psiko-sosyal kaynakları kullanarak ve harekete geçirerek eğitimdeki karmaşık taleplerin karşılanmasında öğretmen yeterlikleri önemli rol oynamaktadır (Nessipbayeva, 2012). Bir eğitimcinin mükemmeliyet arayışında yetkinlik esastır. Öğretmenler, günümüz dünyasının karmaşık zorluklarıyla yüzleşmek için çok çeşitli yeterliklere ihtiyaç duymaktadır. Öğretmenlik yeterlikleri, belirli bir ülkenin refahına katkıda bulunmayı amaçlayan etkili bir eğitim sürecinin doğal bir ögesidir.

Uzun süreden beri öğretmenlerin yeterlilik sahibi olmaları öngörülen alanlar, “konu alanı bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür” olmak üzere üç başlıkta toplanmaktadır (Şişman, 2009) ve alanıyla ilgili yeterli bilgisi olan bir öğretmenin bu bilgileri öğrencilerine etkili bir biçimde verebilmesi için öğretmenlik meslek bilgisi ve mesleğinin gerektirdiği genel kültüre sahip olması beklenmektedir (Epstein ve Hundert, 2002; Özer ve Gelen, 2008). Bu temel yeterliklerin yanında öğretmenlerin öğrencilere karşı ön yargısız ve tarafsız olmaları, öğrencilerin beklentilerini, ihtiyaçlarını ve bireysel farklılıklarını dikkate almaları, çağdaş öğretim tekniklerini öğrenmeleri, eğitimle ilgili karşılaştıkları problemlere çözüm üretebilmeleri, eğitim ve teknolojideki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri ve sürekli bir mesleki gelişim içinde olmaları, sosyolojik dinamikleri anlayıp yorumlayabilmeleri gibi birçok niteliğe sahip olması gerekmektedir (Çelikten *vd.*, 2005; Gözütok, 2006; Numanoglu ve Bayır, 2009). Öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlik ya da nitelikleri sayısı çoğaltılabilir, ancak sınırlamak pek mümkün değildir. Çünkü konu alanının, toplumun, öğrencilerin değişen gereksinim taleplerini karşılamak için öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlilikler de sürekli bir değişim içerisinde.

Yeniçağın öğrencilerine takım hâlinde işbirlikli öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, kararlarını kendilerinin verebilmeleri, zamanlarını iyi bir şekilde planlayabilmeleri, eleştirel ve yaratıcı düşünebilmeleri, başkalarını saygıyla dinleyerek kendi yorumlarını yapabilmeleri ve

doğru zamanda, doğru stratejileri uygulayabilmeleri ve millî ve manevi değerlerine sahip çıkarak çağın gerektirdiği koşullara ayak uydurabilmeleri sağlanmalıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için yeni öğretim becerileri belirlenmeli ve işe koşulmalıdır.

Bu bağlamda konu alanının, toplumun ve öğrencilerin beklentilerini karşılayacak ve çağın gereklerine uygun eğitimi veren öğretmenlerin sahip olmaları gereken niteliklerin belirlenmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Dairesi Başkanlığı tarafından öğretmen yeterlikleri üzerine birtakım çalışma yürütülmüştür. Öğretmen yeterliklerini geniş kapsamda ele alan bu çalışmaların ilki 2006 yılında öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri adı altında raporlandırılıp ilgili paydaşların hizmetine sunulmuştur. Bu raporda “Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim, Öğrenciyi Tanıma, Öğrenme ve Öğretme Süreci, Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme, Okul-Aile ve Toplum İlişkileri ve Program ve İçerik Bilgisi" olmak üzere 6 ana yeterlik alanı, bu yeterliklere ilişkin 31 alt yeterlik ve 221 performans göstergesi belirlenmiştir (MEB, 2006).

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin yayımlanmasının akabinde 2008 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi başlığı altında tavsiye niteliğinde kararlar alarak ülkelerin kendi ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturmalarını önermiştir. Türkiye de bu kararı dikkate alarak ulusal boyutta “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi” oluşturmuş ve usul ve esaslarına ilişkin yönetmeliği 2015 tarihinde 29537 sayılı Resmî Gazetede yayımlamıştır (MEB, 2017).

Ulusal ve uluslararası çapta yapılan bu düzenlemeler ve eğitim alanındaki yeni gelişmeler eğitim sistemimizin yaşanan bu değişimlere uyum sağlayabilmesi adına Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin güncellenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaca binaen Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün öncülüğünde YÖK, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, ÖSYM, Mesleki Yeterlik Kurumu gibi birimlerin, akademisyenlerin ve öğretmenlerin iş birliği ile 2017 yılında yeni yeterlikler belirlenmiş ve yürürlüğe konmuştur. Bu yeterliklerin belirlenmesi sırasında her öğretmenlik alanı için ayrı ayrı özel alan yeterlikleri verilmemiş, genel yeterliklere ek olarak alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisi yeterlikleri de eklenmiştir. Böylelikle her branşın yeterliklerini de kapsayacak şekilde tek bir bütün hâlinde yeterlikler çerçevesi oluşturulmuştur. Bu kapsamda güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri; “mesleki bilgi”, “mesleki beceri”, “tutum ve değerler” olmak üzere 3 ana yeterlik alanı ile bu yeterliklere ilişkin 11 alt yeterlik ve bu yeterliklerin altında yer alan 65 göstergeden oluşmaktadır (MEB, 2017).

Bu bağlamda, görev başındaki öğretmenlerin sahip olduğu mesleki yeterliklerin, değişen eğitim koşullarına göre MEB tarafından 2017 yılında güncellenen Öğretmenlik Mesleği

Genel Yeterliklerini ne ölçüde kapsadığının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Ancak ilgili alan yazında daha çok güncel olan söz konusu bu yeterliklere ilişkin öğretmenlerin öğretmenlik mesleği yeterliklerine hangi düzeyde sahip olduklarına yönelik bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu nedenle öğretmenlerin mesleki yeterlikleri açısından yeterlik algılarının kendi görüşleri doğrultusunda tespit edilmesinin alana katkı sağlayacağı ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlik düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar aşağıda verilmiştir.

*Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alt boyutlarına ilişkin görüşleri ne düzeydedir?

* Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alt boyutlarına ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

* Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alt boyutlarına ilişkin görüşleri mezun olunan fakülte türüne göre farklılaşmakta mıdır?

* Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alt boyutlarına ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?

* Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler alt boyutlarına ilişkin görüşleri branşlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

Araştırma genel tarama modelinde betimsel nitelikte bir çalışmadır. Genel tarama modeli evrenin tamamından ya da ondan alınacak bir örneklemden yola çıkılarak genel durum hakkında betimleme yapma olanağı sağlamaktadır (Karasar, 2012, s.79).

2. 1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Nevşehir il merkezindeki ilkök ve ortaokullarda görev yapan ve uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 271 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerini gösteren tablo aşağıda sunulmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Erkek	160	59.0
Kadın	111	41.0
Kıdem		
1-5	65	24.0
6-10	36	13.3
11-15	40	14.8
16-20	50	18.5
20 ve üzeri	80	29.4
Fakülte		
Eğitim fakültesi	216	79.7
Diğer	55	20.3
Branş		
Sınıf	99	36.5
Türkçe	50	18.5
Matematik	35	12.9
Fen	33	12.2
Sosyal	26	9.6
İngilizce	28	10.3
Toplam	271	%100

Tablo 1’den de görüldüğü üzere çalışmaya katılan öğretmenlerin 160’ı erkek, 111’i kadındır. Çalışmada 20 yıl ve üzeri (%29.4) mesleki kıdeme sahip öğretmenler en yüksek katılımcı grubunu oluştururken, 6-10 yıl arası (%13.3) grupta yer alan öğretmenler en düşük katılımcı grubunu oluşturmuştur. Katılımcılar arasında Eğitim Fakültesi mezunu olan öğretmenler (%79.7) diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere (%20.3) göre daha fazladır ve Sınıf öğretmenleri 99 kişiyle ilk sırada yer alırken, bunu sırasıyla Türkçe (n=50), Matematik (n=35), Fen Bilgisi (n=33), İngilizce (n=28) ve Sosyal Bilgiler (n=26) öğretmenleri izlemiştir.

2. 2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün 2017 yılında yayınladığı Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinden yararlanılarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Anket “mesleki bilgi”, “mesleki beceri” ve “tutum ve değerler” olmak üzere 3 yeterlik alanı ve bunların altında yer alan 11 alt boyut ve bu boyutlara ilişkin 65 maddeden oluşmaktadır. Anket soruları hazırlanırken, öğretmen yeterlikleri ile ilgili maddeler aslını bozmayacak şekilde soru hâline getirilmiş ve uzman görüşleri çerçevesinde değiştirilerek verilmiştir. Anket beşli likert tipte hazırlanmış ve “1. Hiç Katılmıyorum (1.00–1.80), 2. Katılmıyorum (1.81–2.60), 3. Kısmen Katılıyorum (2.61–3.40), 4. Katılıyorum (3.41–4.20), 5. Kesinlikle Katılıyorum (4.21–5.00)” şeklinde derecelendirilmiştir.

2. 3. Verilerin Analizi

Araştırmada kişisel bilgilere yönelik elde edilen verilerin analizinde yüzde ve frekans, ankette yer alan boyutlara ilişkin maddelerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri kullanılmıştır.

Cinsiyet ve mezun olunan fakülte türü değişkenlerine ilişkin karşılaştırmada normallik testi yapılmış, dağılımın normal olduğu görülerek bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Kıdem ve branş değişkenlerine ilişkin yapılan karşılaştırmalarda da yine normal dağılıma uygunluk testi yapılmış dağılımın normal olduğu görülerek tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Gruplar arasında anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Scheffe testi yapılmıştır.

3. Bulgular

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin aritmetik ortalama puanları ve standart sapma sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	N	\bar{x}	ss
Mesleki Bilgi			
Alan Bilgisi	271	4.29	0.45
Alan Eğitimi Bilgisi	271	4.14	0.55
Mevzuat Bilgisi	271	4.13	0.54
Mesleki Beceri			
Eğitim Öğretimi Planlama	271	4.27	0.49
Öğrenme Ortamları Oluşturma	271	4.27	0.48
Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	271	4.31	0.40
Ölçme ve Değerlendirme	271	4.30	0.47
Tutum ve Değerler			
Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	271	4.54	0.42
Öğrenciye Yaklaşım	271	4.45	0.44
İletişim ve İşbirliği	271	4.45	0.50
Kişisel ve Mesleki Gelişim	271	4.44	0.44

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin ölçeğin Mesleki Bilgi boyutunun; Alan Bilgisi alt boyutuna ait aritmetik ortalama değerinin $\bar{x} = 4.29$, Alan Eğitimi Bilgisinin $\bar{x} = 4.14$, Mevzuat Bilgisinin $\bar{x} = 4.13$ olduğu görülmektedir. Mesleki Beceri boyutunda yer alan; Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme ($\bar{x} = 4.31$), Ölçme ve Değerlendirme ($\bar{x} = 4.30$), Eğitim Öğretimi Planlama ($\bar{x} = 4.27$), Öğrenme Ortamları Oluşturma ($\bar{x} = 4.27$) alt boyutlarına ilişkin öğretmenlerin kendilerini çok yüksek düzeyde yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tutum ve Değerler boyutunun; Millî, Manevi ve Evrensel Değerler ($\bar{x} = 4.54$), Öğrenciye Yaklaşım ($\bar{x} = 4.45$), İletişim ve İşbirliği ($\bar{x} = 4.45$) ve Kişisel ve Mesleki Gelişim ($\bar{x} = 4.44$) alt boyutlarında da öğretmenlerin kendilerini çok yüksek

düzeyde yeterli gördükleri görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin mesleki bilgi yeterliği konusunda kendilerini yüksek düzeyde, mesleki beceri ve tutum ve değerler konusunda çok yüksek düzeyde yeterli gördükleri söylenebilir.

Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin t testi sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir:

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin T-testi Sonuçları

Boyutlar	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	ss	df	t	p	
Mesleki Bilgi	Alan Bilgisi	Erkek	160	4.34	.47	269	2.600	.010*	
		Kadın	111	4.20	.40				
	Alan Eğitimi Bilgisi	Erkek	160	4.24	.55	269	3.772	.000*	
		Kadın	111	4.02	.52				
	Mevzuat Bilgisi	Erkek	160	4.19	.54	269	2.227	.027*	
		Kadın	111	4.05	.55				
Mesleki Beceri	Eğitim Öğretimi Planlama	Erkek	160	4.34	.41	269	2.811	.05*	
		Kadın	111	4.17	.58				
	Öğrenme Ortamları Oluşturma	Erkek	160	4.32	.48	269	2.238	.029*	
		Kadın	111	4.19	.47				
	Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	Erkek	160	4.33	.41	269	1.596	.112	
		Kadın	111	4.25	.38				
	Ölçme ve Değerlendirme	Erkek	160	4.38	.49	269	3.501	.001*	
		Kadın	111	4.18	.42				
	Tutum ve Değerler	Millî, Manevi ve Evrensel Değerler	Erkek	160	4.67	.37	269	6.374	.000*
			Kadın	111	4.36	.43			
Öğrenciye Yaklaşım		Erkek	160	4.49	.43	269	2.010	.045*	
		Kadın	111	4.38	.46				
İletişim ve İşbirliği		Erkek	160	4.46	.47	269	.372	.710	
		Kadın	111	4.44	.50				
Kişisel ve Mesleki Gelişim	Erkek	160	4.39	.44	269	-1.957	.051		
	Kadın	111	4.50	.45					

Cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin ölçeğin Mesleki Bilgi boyutunun; Alan Bilgisi ($t_{(269)}=2.600$, $p<.05$), Alan Eğitimi Bilgisi ($t_{(269)}=3.772$, $p<.05$) ve Mevzuat Bilgisi ($t_{(269)}=2.227$, $p<.05$) alt boyutlarında cinsiyet değişkeni açısından erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Mesleki Beceri boyutunda yer alan; Eğitim Öğretimi Planlama ($t_{(269)}=2.811$, $p<.05$), Öğrenme Ortamları Oluşturma ($t_{(269)}=2.238$, $p<.05$) ve Ölçme ve Değerlendirme ($t_{(269)}=3.501$, $p<.05$) alt boyutlarında erkekler lehine anlamlı farklılık tespit edilmişken, Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme ($t_{(269)}=3.772$, $p>.05$) alt boyutunda anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ayrıca Tutum ve Değerler boyutunun; Millî, Manevi ve Evrensel Değerler ($t_{(269)}=6.374$, $p<.05$) ve Öğrenciye Yaklaşım ($t_{(269)}=2.010$, $p<.05$) alt boyutlarında erkekler lehine anlamlı farklılık tespit edilmişken, İletişim ve İşbirliği ($t_{(269)}=.372$, $p>.05$), Kişisel ve Mesleki Gelişim ($t_{(269)}=-1.957$, $p>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde Kişisel ve Mesleki gelişim alt boyutunda kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde görüş belirtirken, diğer tüm alt boyutlarda erkek öğretmenlerin daha yüksek düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre

öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaştığı söylenebilir.

Öğretmenlerin mezun oldukları fakülte türü değişkenine göre öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin t testi sonuçları aşağıdaki Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Mezun Olunan Fakülte Türüne İlişkin T-testi Sonuçları

Boyutlar	Fakülte	N	X	ss	df	t	p
Alan Bilgisi	Eğitim Fak.	216	4.23	.44	269	-3.919	.000*
	Diğer	55	4.49	.42			
Alan Eğitimi Bilgisi	Eğitim Fak.	216	4.12	.57	269	-1.056	.292
	Diğer	55	4.21	.47			
Mevzuat Bilgisi	Eğitim Fak.	216	4.18	.53	269	2.610	.010*
	Diğer	55	4.02	.56			
Eğitim Öğretimi Planlama	Eğitim Fak.	216	4.27	.53	269	.279	.781
	Diğer	55	4.25	.34			
Öğrenme Ortamları Oluşturma	Eğitim Fak.	216	4.29	.49	269	2.179	.030*
	Diğer	55	4.14	.41			
Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	Eğitim Fak.	216	4.31	.41	269	.067	.947
	Diğer	55	4.30	.37			
Ölçme ve Değerlendirme	Eğitim Fak.	216	4.31	.47	269	.776	.439
	Diğer	55	4.25	.49			
Milli, Manevi ve Evrensel Değerler	Eğitim Fak.	216	4.53	.43	269	-.914	.362
	Diğer	55	4.59	.41			
Öğrenciye Yaklaşım	Eğitim Fak.	216	4.45	.46	269	.292	.770
	Diğer	55	4.43	.37			
İletişim ve İşbirliği	Eğitim Fak.	216	4.47	.49	269	1.173	.242
	Diğer	55	4.38	.53			
Kişisel ve Mesleki Gelişim	Eğitim Fak.	216	4.44	.44	269	-.095	.924
	Diğer	55	4.44	.45			

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin ölçeğin Mesleki Bilgi boyutunun; Alan Bilgisi ($t_{(269)}=-3.919$, $p<0.05$) ve Mevzuat Bilgisi ($t_{(269)}=2.610$, $p<0.05$) alt boyutlarında mezun olunan fakülte türü değişkeni açısından anlamlı bir fark görülürken, Alan Eğitimi Bilgisi ($t_{(269)}=-1.056$, $p>0.05$) alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Farklılığın Mevzuat Bilgisi alt boyutunda Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenler lehine, Alan Bilgisi alt boyutunda ise Eğitim Fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Mesleki Beceri boyutunda yer alan; Öğrenme Ortamları Oluşturma ($t_{(269)}=2.179$, $p<0.05$) alt boyutunda Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenler lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, Eğitim Öğretimi Planlama ($t_{(269)}=.279$, $p>0.05$), Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme ($t_{(269)}=.067$, $p>0.05$) ve Ölçme ve Değerlendirme ($t_{(269)}=.776$, $p>0.05$) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Benzer şekilde Tutum ve Değerler boyutunun; Millî, Manevi ve Evrensel Değerler ($t_{(269)}=-.914$, $p>0.05$), Öğrenciye Yaklaşım ($t_{(269)}=.292$, $p>0.05$), İletişim ve İşbirliği ($t_{(269)}=1.173$, $p>0.05$), Kişisel ve Mesleki Gelişim ($t_{(269)}=-.095$, $p>0.05$) alt boyutlarında da gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Öğretmenlerin mesleki kıdem yılı değişkenine göre öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Mesleki Bilgi, Mesleki Beceri ve Tutum ve Değerleri boyutları altında aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir (Tablo 5-6-7).

Tablo 5. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Mesleki Bilgi Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Mesleki Bilgi	n	X	ss	F	p	Scheffe
Alan Bilgisi						
1-5	65	4.23	.34	.958	.431	-
6-10	36	4.28	.30			
11-15	40	4.37	.49			
16-20	50	4.34	.46			
20 ve üzeri	80	4.25	.53			
Alan Eğitimi Bilgisi	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.04	.48	7.482	.000*	3-1,2,5
6-10	36	4.01	.36			
11-15	40	4.31	.49			
16-20	50	4.34	.50			
20 ve üzeri	80	4.02	.67			
Mevzuat Bilgisi	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.23	.60	13.914	.000*	1-2,5
6-10	36	4.01	.25			
11-15	40	4.11	.39			
16-20	50	4.32	.60			
20 ve üzeri	80	4.02	.48			

Kıdem değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonucunda öğretmenlerin Mesleki Bilgi boyutunun Alan Bilgisi alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($F_{(4-266)}=.958, p>.05$). Alan Eğitimi Bilgisi alt boyutunda 11-15 yıl arası ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 1-5 yıl arası, 6-10 yıl arası ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında; 11-15 yıl arası ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(4-266)}=7.482, p<.05$). Mevzuat Bilgisi alt boyutunda ise 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(4-266)}=13.914, p<.05$).

Tablo 6. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Mesleki Beceri Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Mesleki Beceri	n	X	ss	F	p	Scheffe
Eğitim Öğretimi Planlama						
1-5	65	4.25	.43	1.990	.096	-
6-10	36	4.13	.46			
11-15	40	4.38	.36			
16-20	50	4.37	.66			
20 ve üzeri	80	4.22	.48			
Öğrenme Ortamları Oluşturma	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.29	.47	3.305	.012*	4-2
6-10	36	4.11	.23			
11-15	40	4.25	.48			
16-20	50	4.45	.58			
20 ve üzeri	80	4.21	.48			
Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.29	.41	7.694	.000*	4-2,5
6-10	36	4.18	.24			

11-15	40	4.34	.32			
16-20	50	4.46	.49			
20 ve üzeri	80	4.20	.36			
Ölçme ve Değerlendirme	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.32	.44			
6-10	36	4.12	.38			
11-15	40	4.40	.39	3.633	.007*	4-2
16-20	50	4.44	.56			
20 ve üzeri	80	4.23	.54			

Öğretmenlerin Mesleki Beceri boyutunun Eğitim Öğretimi Planlama alt boyutunda kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($F_{(4-266)}=1.990$, $p>.05$). Öğrenme Ortamları Oluşturma ($F_{(4-266)}=3.305$, $p<.05$) ve Ölçme ve Değerlendirme ($F_{(4-266)}=3.633$, $p<.05$) alt boyutlarında 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca Öğrenme Öğretme Sürecini Yönetme alt boyutunda da 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($F_{(4-266)}=7.694$, $p<.05$).

Tablo 7. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Tutum ve Değerler Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Tutum ve Değerler	n	X	ss	F	p	Scheffe
Millî, Manevi ve Evrensel Değerler						
1-5	65	4.55	.40			
6-10	36	4.33	.21			1-2
11-15	40	4.61	.37			3-2
16-20	50	4.62	.29	25.216	.000*	4-2
20 ve üzeri	80	4.59	.44			5-2
Öğrenciye Yaklaşım	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.51	.41			
6-10	36	4.23	.26			1-2
11-15	40	4.44	.51			3-2
16-20	50	4.55	.39	12.017	.000*	4-2
20 ve üzeri	80	4.45	.44			5-2
İletişim ve İşbirliği	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.47	.45			
6-10	36	4.26	.26			1-2
11-15	40	4.44	.43			4-2,3
16-20	50	4.52	.51	14.310	.000*	5-2
20 ve üzeri	80	4.49	.50			
Kişisel ve Mesleki Gelişim	n	X	ss	F	p	Scheffe
1-5	65	4.43	.43			
6-10	36	4.24	.44			
11-15	40	4.40	.36			4-2
16-20	50	4.54	.31	4.341	.002*	5-2
20 ve üzeri	80	4.51	.51			

Öğretmenlerin Tutum ve Değerler boyutunun Millî, Manevi ve Evrensel Değerler ($F_{(4-266)}=25.216$, $p<.05$) ve Öğrenciye Yaklaşım ($F_{(4-266)}=12.017$, $p<.05$) alt boyutlarında 1-5 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında; 1-5 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler

lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İletişim ve İşbirliği alt boyutunda 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında, 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında, 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine; 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($F_{(4-266)}=14.310$, $p<.05$). Kişisel ve Mesleki Gelişim alt boyutunda 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(4-266)}=4.341$, $p<.05$).

Öğretmenlerin branş değişkenine göre öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Mesleki Bilgi, Mesleki Beceri ve Tutum ve Değerleri boyutları altında aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir (Tablo 8-9-10).

Tablo 8. Branş Değişkenine Göre Mesleki Bilgi Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Mesleki Bilgi	n	X	ss	F	p	Scheffe
Alan Bilgisi						
Sınıf	99	4.20	.53			
Türkçe	50	4.34	.36			
Matematik	35	4.36	.50			
Fen	33	4.43	.45	2.855	.016*	4-5
Sosyal	26	4.17	.21			
İngilizce	28	4.30	.22			
Alan Eğitimi Bilgisi	n	X	ss	F	p	Scheffe
Sınıf	99	4.05	.63			
Türkçe	50	4.24	.51			
Matematik	35	4.36	.53			
Fen	33	4.02	.46	3.254	.007*	3-1
Sosyal	26	4.07	.43			
İngilizce	28	4.13	.41			
Mevzuat Bilgisi	n	X	ss	F	p	Scheffe
Sınıf	99	4.00	.57			
Türkçe	50	4.12	.58			
Matematik	35	4.25	.51			
Fen	33	4.20	.46	5.346	.000*	5-1,6
Sosyal	26	4.38	.53			
İngilizce	28	3.96	.28			

Branş değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonucunda öğretmenlerin Mesleki Bilgi boyutunun Alan Bilgisi alt boyutunda Fen Bilimleri dersi öğretmenleri ile Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında Fen Bilgisi öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(5-265)}=2.855$, $p<.05$). Alan Eğitimi Bilgisi alt boyutunda Matematik öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri arasında Matematik öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(5-265)}=3.254$, $p<.05$). Mevzuat Bilgisi alt boyutunda ise Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında Sosyal Bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(5-265)}=5.346$, $p<.05$).

Tablo 9. Branş Değişkenine Göre Mesleki Beceri Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Mesleki Beceri	n	X	ss	F	p	Scheffe
Eğitim Öğretimi Planlama						
Sınıf	99	4.19	.59			
Türkçe	50	4.25	.46			
Matematik	35	4.41	.33			
Fen	33	4.28	.35	1.416	.219	-
Sosyal	26	4.24	.40			
İngilizce	28	4.38	.55			
Öğrenme Ortamları Oluşturma						
Sınıf	99	4.16	.56			
Türkçe	50	4.44	.37			
Matematik	35	4.42	.37			
Fen	33	4.26	.36	3.506	.004*	2-1,5
Sosyal	26	4.14	.53			
İngilizce	28	4.27	.42			
Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme						
Sınıf	99	4.25	.42			
Türkçe	50	4.47	.36			
Matematik	35	4.34	.34			
Fen	33	4.31	.30	2.590	.026*	2-1,6
Sosyal	26	4.28	.48			
İngilizce	28	4.20	.42			
Ölçme ve Değerlendirme						
Sınıf	99	4.20	.58			
Türkçe	50	4.42	.42			
Matematik	35	4.41	.35			
Fen	33	4.37	.36	2.627	.024*	2-1,6 3,1,6
Sosyal	26	4.32	.47			
İngilizce	28	4.18	.31			

Öğretmenlerin Mesleki Beceri boyutunun Eğitim Öğretimi Planlama alt boyutunda branş değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($F_{(5-265)}=.219$, $p>.05$). Öğrenme Ortamları Oluşturma alt boyutunda Türkçe öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında, Türkçe öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür ($F_{(5-265)}=3.506$, $p<.05$). Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme ($F_{(5-265)}=2.590$, $p<.05$) ve Ölçme ve Değerlendirme ($F_{(5-265)}=2.627$, $p<.05$) alt boyutlarında da Türkçe öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında Türkçe öğretmenleri lehine bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca Ölçme ve Değerlendirme alt boyutunda Matematik öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında Matematik öğretmenleri lehine anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Tablo 10. Branş Değişkenine Göre Tutum ve Değerler Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Tutum ve Değerler	n	X	ss	F	p	Scheffe
Milli, Manevi ve Evrensel Değerler						
Sınıf	99	4.57	.42	.931	.461	-
Türkçe	50	4.60	.39			
Matematik	35	4.55	.38			
Fen	33	4.53	.43			
Sosyal	26	4.51	.47			
İngilizce	28	4.40	.49			
Öğrenciye Yaklaşım	n	X	ss	F	p	Scheffe
Sınıf	99	4.39	.46	8.559	.000*	1-6
Türkçe	50	4.50	.40			
Matematik	35	4.48	.41			
Fen	33	4.51	.41			
Sosyal	26	4.51	.40			
İngilizce	28	4.20	.24			
İletişim ve İşbirliği	n	X	ss	F	p	Scheffe
Sınıf	99	4.42	.54	4.060	.001*	1-6
Türkçe	50	4.47	.46			
Matematik	35	4.56	.45			
Fen	33	4.54	.38			
Sosyal	26	4.55	.51			
İngilizce	28	4.21	.43			
Kişisel ve Mesleki Gelişim	n	X	ss	F	p	Scheffe
Sınıf	99	4.47	.51	4.028	.002*	1-6
Türkçe	50	4.57	.21			
Matematik	35	4.40	.40			
Fen	33	4.42	.38			
Sosyal	26	4.32	.49			
İngilizce	28	4.23	.43			

Öğretmenlerin Tutum ve Değerler boyutunun Milli, Manevi ve Evrensel Değerler alt boyutunda branş değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($F_{(5-265)}=.931$, $p>.05$). Öğrenciye Yaklaşım ($F_{(5-265)}=8.559$, $p<.05$), İletişim ve İşbirliği ($F_{(5-265)}=4.060$, $p<.05$), Kişisel ve Mesleki Gelişim ($F_{(5-265)}=4.028$, $p<.05$) alt boyutlarında ise İngilizce öğretmenleri ile diğer branşlardaki öğretmenler arasında İngilizce öğretmenlerinin aleyhine anlamlı farklılıklar görülmüştür.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin mesleki bilgi yeterliği boyutunda kendilerini yüksek düzeyde, mesleki beceri ve tutum ve değerler boyutlarında çok yüksek düzeyde yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Görev başındaki öğretmenlere yönelik elde edilen bu sonuç benzer çalışmaların sonuçlarında da rastlanılmıştır. Göçmen (2014), mesleki yeterlik alanlarının tümünde öğretmenlerin kendilerini “çok yeterli” ve “yeterli” düzeyde değerlendirdiklerini tespit ederken; Karacaoğlu (2008), mesleki yeterliklerinin bütününde öğretmenlerin yeterlilik algılarının yüksek olduğu ve kendilerini “çok yeterli” gördüklerini saptamıştır.

Öğretmen adaylarına yönelik mesleki yeterlik çalışmalarında da benzer sonuçlar görülmektedir. Örneğin öğretmen adaylarının mesleki genel yeterliklerine ilişkin yürüttüğü çalışmada Yeşilyurt (2011) kişisel gelişimi sağlama ve mesleki gelişimleri izleme ve katkı sağlama alt yeterlikleri hariç tüm alt yeterliklerde öğretmen adaylarının kendilerini oldukça yeterli düzeyde hissettikleri sonucuna ulaşmıştır. Özer ve Gelen (2008) çalışmalarında, öğretmen adaylarının genel olarak görev başındaki öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde mesleki yeterliğe sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Çalışmada öğretmenlerin mesleki yeterliklere sahip olma düzeyleri orta ile yeterli düzey arasında bulunurken, öğretme adaylarının mesleki yeterlikleri oldukça yeterli düzeyde saptanmıştır.

Araştırmada cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan t-testi sonucuna göre, mesleki bilgi boyutunun tümünde, mesleki beceri boyutunun; eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma ve ölçme ve değerlendirme alt yeterliklerinde ve tutum ve değerler boyutunun; millî, manevi ve evrensel değerler ve öğrenciye yaklaşım alt yeterliklerinde erkek lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde sadece kişisel ve mesleki gelişim alt boyutunda kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde görüş belirtirken, diğer tüm alt boyutlarda erkek öğretmenlerin daha yüksek düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu sonucun aksine Göçmen (2014) ve Numanoğlu ve Bayır (2009) kadın öğretmenlerin kendilerini erkek öğretmenlere göre çok az bir farkla daha yeterli algıladıklarını tespit etmişlerdir. Ancak araştırmacılar, aradaki bu farkın dikkate değer bir düzeyde olmadığını belirtmişlerdir. Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008) da öğretmenlerin, öğretim yeterliği ve kişisel yeterlik boyutlarındaki görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit etmemişlerdir. Ancak, bu çalışmada cinsiyet değişkenine ilişkin ulaşılan anlamlı farklılıkları destekler nitelikte Bandura (2002), yeterlik inançlarının cinsiyete göre farklılıklar gösterebileceğini ve bunun en temel sebebinin kültürler arasındaki farklılıklardan kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca ölçeğin genelinde ulaşılan bu sonucun, erkek öğretmenlerin sınıf yönetiminde ve öğretim stratejilerinde kendilerini kadın öğretmenlere göre daha yeterli hissetmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Mezun olunan fakülte değişkenine ilişkin elde edilen sonuçlar incelendiğinde, alan bilgisi alt boyutunda Eğitim Fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler lehine, mevzuat bilgisi ve öğrenme ortamları oluşturma alt boyutlarında Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Yıldırım ve Koca (2015) “fen, matematik alanlarından mezun ve 2013 KPSS'ye katılan adayların başarı durumlarının karşılaştırılması” adlı çalışmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik alan bilgisi test verilerini incelemişler, eğitim fakültesi mezunu öğretmen adaylarının ortalama başarı

puanlarının diğer fakülte mezunlarına göre daha yüksek çıktığını ve toplamda eğitim fakültesi mezunu olup sınava girenlerin %11'inin, fen edebiyat fakültesi mezunu olup sınava girenlerin %7'sinin atandığını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar, çalışmada alan bilgisi alt boyutuna ilişkin elde edilen sonuçla örtüşmezken; mevzuat bilgisi ve öğrenme ortamları oluşturma alt boyutlarında elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir. Bu durum, öğretmenlerin alan bilgisine yönelik yeterlik algılarının eğitim gördükleri fakültele ya da meslek içerisinde kendi alanlarında uzmanlaşmalarına göre değişiklik gösterebileceği; mevzuat bilgisi ve öğrenme ortamları oluşturma alt boyutlarında ise eğitim fakültesi mezunlarının eğitim bilimleri derslerine yönelik aldıkları eğitimin kendilerini bu alanlarda daha yeterli hissetmelerine olanak sağladığı şeklinde açıklanabilir.

Kıdem değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonucunda, öğretmenlerin mesleki bilgi boyutunun alan eğitimi bilgisi alt boyutunda 11-15 yıl arası ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile diğer gruplarda yer alan öğretmenler arasında, 11-15 yıl arası ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine; mevzuat bilgisi alt boyutunda ise 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında, 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında, 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Mesleki beceri boyutunun kıdem değişkenine ilişkin sonuçları incelendiğinde, öğrenme ortamları oluşturma ve ölçme ve değerlendirme alt boyutlarında 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenme öğretme sürecini yönetme alt boyutunda da 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Öğretmenlerin tutum ve değerler boyutunun millî, manevi ve evrensel değerler ve öğrenciye yaklaşım alt boyutlarında 6-10 yıl arası kıdemde yer alan öğretmenlerin sahip oldukları yeterlik düzeylerinin diğer gruplara göre anlamlı bir düzeyde düşük olduğu ve İletişim ve işbirliği alt boyutunda 1-5 yıl, 16-20 yıl ve 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Kişisel ve mesleki gelişim alt boyutunda ise 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler arasında; 16-20 yıl, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Kıdem değişkenine ilişkin sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, tüm boyutlarda 11-15 ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin görüşlerinin yüksek çıkması, meslekte

mesleki doyuma ulaşmadan edinilen tecrübenin alanda uzmanlık kazanılmasına, mesleki becerilerin gelişmesine ve mesleklerine ilişkin olumlu tutum edinmelerine yol açtığı şeklinde açıklanabilir. Bu sonuca paralel olarak Putman (2012) da, tecrübeli öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin hizmet öncesi öğretmen adaylarına ve aday öğretmenlere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Kıdem değişkenine ilişkin dikkat çeken başka bir sonuç ise, 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlik algılarının tüm boyutlarda düşük çıkması olmuştur. Bu sonuca ilişkin, öğretmenlerin mesleğin ilk yıllarında var olan öğretim motivasyonu düzeylerinin bu kıdem aralığında belirli bir oranda düşüş gösterdiği söylenebilir. Göçmen (2014) de aralarında anlamlı farklılık tespit etmese de, mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlerin, mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmenlere göre (0-5, 6-10) kendilerini daha yeterli algıladıklarını saptamıştır. Bu sonuçların aksine, Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008) öğretmenlerin yeterlik inançlarının kıdem ve yaşa göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Branş değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonucunda, öğretmenlerin mesleki bilgi boyutunun alan bilgisi alt boyutunda Fen Bilgisi dersi öğretmenleri ile Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında Fen Bilimleri öğretmenleri lehine; alan eğitimi bilgisi alt boyutunda Matematik öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri arasında Matematik öğretmenleri lehine; mevzuat bilgisi alt boyutunda ise Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında, Sosyal Bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin mesleki beceri boyutunun öğrenme ortamları oluşturma alt boyutunda Türkçe öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında, Türkçe öğretmenleri lehine; öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme ve değerlendirme alt boyutlarında da Türkçe öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında Türkçe öğretmenleri lehine bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca ölçme ve değerlendirme alt boyutunda Matematik öğretmenleri ile Sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri arasında Matematik öğretmenleri lehine anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Öğretmenlerin tutum ve değerler boyutunun öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği, kişisel ve mesleki gelişim alt boyutlarında ise İngilizce öğretmenleri ile diğer branşlardaki öğretmenler arasında İngilizce öğretmenlerinin aleyhine anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Branş değişkenine ilişkin sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, hepsinde anlamlı düzeyde fark tespit edilmese de mesleki bilgi, mesleki beceri ve tutum ve değerler boyutlarının genel ortalamalarında Türkçe ve Matematik öğretmenlerinin diğer branşlara nazaran yeterlik algılarının daha yüksek olduğu, bu iki branşı Fen Bilgisi öğretmenlerinin takip ettiği

görülmüştür. Ayrıca, mesleki bilgi ve mesleki beceri boyutlarında en düşük ortalamalar Sınıf öğretmenlerine aitken, tutum ve değerler boyutunda en düşük yeterlik düzeyi İngilizce öğretmenlerinde çıkmıştır. Bu durumun sınıf öğretmenlerinin diğer branşlardaki gibi sadece bir disiplinde değil, Türkçe, matematik, fen bilgisi ve hayat bilgisi gibi birçok ayrı disiplin hakkında bilgi ve beceri sahibi olmaları gerektiğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu sonuçlardan farklı olarak Karacaoğlu (2008) çalışmasında, öğretmenlik mesleği yeterlilikleri ile ilgili tüm boyutlarda Sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre öğretmenlik yeterlilik algılarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008) ise öğretmenlerin, öğretim yeterliği ve kişisel yeterlik boyutlarındaki görüşleri arasında branşa göre anlamlı bir fark olmadığı, sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin yeterlik inançlarının birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sonuç olarak bu araştırmada ilkökul ve ortaokullarda görev yapan belirli branşlardaki öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri incelenmiştir. İleriki araştırmalarda ortaöğretimde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin yeterlikleri incelenebilir, aynı branşta görev yapan öğretmenler ile öğretmen adaylarının yeterlikleri karşılaştırılabilir, aday öğretmenlik sürecinde yer alan ya da mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin yeterlik algılarının zaman içerisindeki değişimini belirleyebilmek ve bu yeterliklerin nelerden etkilendiğini tespit edebilmek için boyamsal çalışmalar yapılabilir. Ayrıca belirli branş ya da bağlamlarda öğretmen yeterlikleri üzerine derinlemesine bilgi edinebilmek ve söz konusu yeterliklerin nasıl arttırılabileceğine yönelik bilgi edinebilmek için odak grup görüşmesi ve gözlem gibi nitel çalışmalar yürütülebilir.

Kaynaklar

- Bandura, A. (2002). Social cognitive theory in cultural context. *Applied Psychology: An International Review*, 51(2), 269–290.
- Cherairia, B. (2017). *In-service efl teachers' attitudes towards training and their effects on developing teaching competencies the case of efl secondary school teachers in Ouargla city*. Doctoral Dissertation, Ouargla: Kasdı Merbah University, Faculty of Letters and Languages, Department of English Language and Letters.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Darling-Hammond, L. (2006). *Powerful teacher education: Lessons from exemplary programs*. San Francisco: Jossey-Bass, CA.
- Epstein, R. M. ve Hundert, E. M. (2002). Defining and assessing professional competence. *Journal of the American Medical Association*, 287, 226–235. doi:10.1001/jama.287.2.226.

- Göçmen, E. (2014). *İnönü üniversitesi eğitim fakültesi mezunlarının mesleki yeterlik düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Malatya.
- Gözütok, F. D. (2006). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-9.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Köksal, N. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin öğretmen, müdür ve bakanlık yetkilileri tarafından değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 36-46.
- Kunter, M., Klusmann, U., Baumert, J., Richter, D., Voss, T. ve Hachfeld, A. (2013). Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 805.
- MEB. (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/13161921_.pdf. 29.12.2017 tarihinde erişilmiştir.
- MEB. (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39>. 11.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Nessipbayeva, O. (2012). The Competencies of the modern teacher. *Bulgarian Comparative Education Society*, 143-154.
- Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 197-212.
- Özer, B. ve Gelen, İ. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55.
- Putman, S. M. (2012). Investigating teacher efficacy: Comparing preservice and inservice teachers with different levels of experience. *Action in Teacher Education*, 34(1), 26-40.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.
- Şişman, M. (2009). Öğretmen yeterlilikleri: Modern bir söylem ve retorik. *İnönü üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 63-82.
- Yeşilyurt, E. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin genel yeterliklerine yönelik yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 71-100.
- Yıldırım, O. ve Koca, R. M. (2015). Fen, matematik alanlarından mezun ve 2013 KPSS'ye katılan adayların başarı durumlarının karşılaştırılması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 148-155.
- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.

Extended Abstract

Introduction

Teacher competencies are described as the knowledge, skills and attitudes that teachers need to have in order to fulfill the teaching profession effectively and efficiently under the light of qualification definition (MEB, 2017). However, teacher competencies can not be expressed only knowledge and skill. Teacher competencies play an important role in meeting complex demands in education by using and motivating psycho-social resources such as behavior and attitudes in a particular context (Nessipbayeva, 2012). Competence in the search for excellence of a teacher is essential. Teachers need a variety of competencies to confront the complex challenges of today's world. Teaching competencies are a natural part of an effective educational process aimed at contributing to the well-being of a particular country.

In this context, it is of great importance to determine the extent of which the professional competencies possessed by the on-duty teachers in framework of the General Competencies for Teaching Profession updated by MEB in accordance with the changing educational conditions in 2017. However, in the related field, it is not possible to reach a study which is about the teachers' competencies related to these current qualifications. For this reason, it is considered that the determination of the teachers' perceptions of competence in accordance with their own opinions in terms of professional qualifications of the teachers will contribute to the field and will give a light to future studies.

The purpose of this study is to determine the general proficiency levels of the teachers' teaching competences. The sub-objectives set for this purpose are given below.

* What are the teachers opinions' regarding the general qualifications of teaching profession regarding sub-dimensions of their professional knowledge, professional skills, attitudes and values?

* Do the teacher's general competences for teaching profession differ from their gender, the type of faculty graduated, professional seniority and their domains by their views on professional knowledge, professional skills, attitudes and values?

Method

The research is a descriptive study in the survey model. The survey model provides a way of describing the general situation, either from the entire universe or from a sample taken from the universe.

271 teachers who served in primary and secondary schools in Nevşehir province center in 2017-2018 educational year and selected by appropriate sampling method created the sampling group of the study.

The data of the research were collected through the questionnaire developed by the researchers by utilizing the General Competency of Teaching Profession published by the Ministry of National Education General Directorate of Teacher Training and Education in 2017. The questionnaire consists of 3 competence fields, namely "professional knowledge", "professional skill" and "attitude and values", and 11 sub-dimensions and 65 items related to these dimensions. While the questionnaire was being prepared, questions related to teacher competences were put into question so as not to change the original form and they were given in a suitable way. The questionnaire was prepared in the form of a five-point likert as: 1. never disagree (1.00-1.80), 2. disagree (1.81-2.60), 3. partially agree (2.61-3.40), 4. (3.41-4.20), particularly agree (4.21-5.00).

In the analysis of the data obtained for the personal information in the research, percentages and frequencies; in analyzing the data related to the and the dimensions in the questionnaire arithmetic mean and standard deviation techniques were used.

The normality test was used to compare the gender and graduated faculty type variables, and the Independent groups t-test was used to determine that the distribution was normal. In the comparisons of the seniority and branch variables one-way analysis of variance was applied by searching that distribution was normal. The Scheffe test was used to determine which groups had significant differences among the groups.

Conclusion

As a result of the research, it has been determined that the teachers see themselves at a high level level in terms of occupational knowledge adequacy, at a very high level in dimensions of professional

skills and attitude and values. In addition, significant differences were found in some sub-dimensions related to gender, graduated faculty type, seniority and branch variables.

In future research, the competences of teachers in different branches working in secondary education can be examined, competences of the teachers and prospective teachers in the same branch can be compared, longitudinal studies may be conducted to determine the change in the proficiency perceptions of teachers who are in the candidate teaching process or who have just started in the profession and to determine how these competences are affected. Qualitative studies such as focus group interviews and observation can also be conducted in order to gain in-depth knowledge of teacher competencies in specific disciplines or contexts and to learn how to improve such competences.